

Програмний продукт Power Point може бути використаний для організації процесу навчання в будь-якому навчальному закладі з метою представлення графічної інформації як одного із видів наочності, що особливо важливо в підготовці майбутнього вчителя.

У самостійній роботі студентів з курсу теорії і методики вивчення мов, можна запропонувати їм виконати самостійні завдання, зокрема з розробки фрагментів уроків, які присвячені ознайомленню з мовним матеріалом, формуванню мовних умінь, різним формам і прийомам контролю знань і т. ін. При цьому вони використовують можливості ІКТ, у тому числі програми створення презентацій PowerPoint, і обґрунтовують з точки зору психології і методики доцільність організації процесу навчання з використанням тих або інших прийомів. Таким чином, студенти під час підготовки до семінарсько-практичних занять реалізують знання, уміння і навички з ІКТ, методики, психології та вивчення мов на основі їх інтеграції. Організація цього виду самостійної роботи може здійснюватися з використанням технології навчання в малих групах.

Процес підготовки вчителя гуманітарних дисциплін повинен здійснюватися відповідно до лінгвістичних і культурних вимог; необхідно стимулювати інтеграцію культур і інноваційних технологій з метою розв'язку завдань, що висувуються сучасним суспільством; в процесі підготовки майбутнього вчителя важливу роль повинні відігравати ІКТ; відсутність фундаментальної підготовки вчителів в галузі теорії і методики використання ІКТ у навчальному процесі не дозволяє повною мірою використовувати можливості найсучасніших технологій з метою підвищення ефективності навчання, тому педагогічні ВНЗ повинні забезпечити випереджаючу підготовку студентів – майбутніх учителів в цій галузі; процес підготовки майбутнього вчителя гуманітарних дисциплін, побудований на основі використання ІКТ, сприяє перетворенню студентів в активних суб'єктів педагогічного процесу, дослідників, що вміють самостійно і творчо висувати і розв'язувати широке коло завдань.

Література:

1. Злотникова И. Я. Формирование информационной компетенции будущего учителя-предметника в педагогическом вузе / И. Я. Злотникова // Педагогическая информатика, 2004. – № 1 – С. 44.

2. **Енциклопедія освіти** / Акад. пед. наук України : [гол. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе / Д. В. Чернилевский. – М., 2002. – 437 с.

УДК 378:004

*О. В.Меньшикова, канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кусій М.І., канд. пед. наук*

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів*

РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПІДГОТОВЧИХ КУРСАХ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Нині значна частина учнів старших класів звертається за допомогою до репетиторів для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) з метою вступу до вищого навчального закладу (ВНЗ). Ще один із варіантів підготуватися до вступу – це пройти навчання на підготовчих курсах, що створюються при ВНЗ. У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД) така практика започаткована ще у 2003 році. Навчання проводилось з таких дисциплін як математика, фізика, українська мова та література та ін. Метою проведення занять було узагальнення матеріалу шкільної програми з даних дисциплін, підвищення рівня знань абітурієнтів та підготовка до вступних екзаменів, з врахуванням їх особливостей. Крім того, такі заняття сприяли адаптації майбутніх студентів до навчання у вищій школі, адже доуніверситетську підготовку проводили досвідчені викладачі ВНЗ, із застосуванням методик, притаманних саме вищій школі.

Зовнішнє незалежне оцінювання в Україні було запроваджено з 2007 року. Формат проведення такого випробування визначався Наказом МОН від 13.10.2006 № 701 «Про організаційні заходи щодо підготовки та проведення у 2007 році зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості оцінювання випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти». Відповідно до цього наказу інструментом перевірки знань було обрано тест, як одна з найбільш об'єктивних та технологічних форм оцінки знань. Цей крок підвищив роль інформаційно-телекомунікаційних технологій в сучасній освіті, адже для розробки, проведення, тренування та перевірки знань до 20-ти балів. Така можливість збільшила популярність факультетів довузівської підготовки й практика підготовчих курсів була поновлена.

ЛДУ БЖД є навчальним закладом, який відрізняється від інших ВНЗ специфікою набору курсантів. Набір на навчання за державним замовленням здійснюється за скеруванням з всіх регіонів України. Денна форма навчання на підготовчих курсах позбавила можливості відвідування занять учнями як з віддалених районів Львівщини, так й з інших регіонів України. Таким чином створилися нерівні умови для вступу в обраний ВНЗ для абітурієнтів з різних областей. На нашу думку, одним з способів надати рівні можливості у підготовці до вступу є запровадження дистанційної форми навчання на курсах доуніверситетської підготовки.

Загалом, дистанційне навчання дозволяє зробити освіту доступнішою, підняти її на новий рівень. На сьогоднішній день під дистанційною освітою розуміють широкий спектр освітніх програм і курсів, починаючи від курсів підвищення кваліфікації, що не мають акредитації, закінчуючи акредитованими програмами вищої освіти, які реалізують можливість тісного спілкування студентів зі своїми викладачами і однокурсниками, як це відбувається при очному навчанні [1]. Аналізуючи особливості і принципи побудови систем дистанційного навчання В. Кремень зазначив, що дистанційне навчання — це інструмент розв'язання сучасних завдань модернізації освіти [2]

Водночас у дистанційній формі навчання є як свої переваги, так й недоліки. Як показує аналіз останніх досліджень та публікацій [3], дистанційна освіта хоч і є невід'ємною частиною сучасності, але в більшій мірі це стосується вищої школи. Дистанційна освіта вимагає високої самоорганізації, вміння оволодівати новими знаннями та самостійно працювати. Такі навички в більшій мірі притаманні студентам ніж учням.

У випадку підготовчих курсів ми маємо за мету систематизувати вже відомий матеріал, нагадати теми та розділи, які вивчалися раніше, провести тренувальні тестування. Ці завдання для учнів загальноосвітніх шкіл дистанційна форма навчання дозволяє реалізувати в повній мірі. Крім того, запровадження дистанційного навчання на підготовчих курсах, сприятиме формуванню критичного, творчого мислення в учнів, умінню працювати з різними масивами інформації, приймати самостійні рішення та допоможе поступово підготуватися до навчання у ВНЗ. Застосування дистанційної форми навчання передбачає створення методичної системи дистанційної підготовки до вступу та активне використання засобів інформаційних технологій. Нині можна виділити чотири основні напрямки застосування інформаційних технологій у навчальному процесі, що проводиться у дистанційній формі[4]:

- використання текстових редакторів та видавничих технологій;
- телекомунікації;
- інтерактивні мультимедіа;
- комп'ютерна робототехніка.

Перелічені засоби мають додаткові дидактичні можливості: візуалізація понять, багатократне повторення, індивідуальний темп вивчення та ін. Крім того матеріали, розроблені для дистанційної форми можуть бути використані і при традиційному навчанні.

Окремим питанням постає методика дистанційної підготовки. Можна виділити декілька моделей дистанційного освіти [5], в залежності від способу організації навчання, ролі викладача та ступеня використання мережі Інтернет. Наприклад: екстернат, навчання у асинхронному режимі, навчання на основі синхронних індивідуальних консультацій; навчання у псевдосинхронному режимі (теленавчання), дистанційне навчання в поєднанні з традиційним навчанням та ін.

Для дистанційної форми навчання на підготовчих курсах ЛДУ БЖД ми пропонуємо використовувати модель, яка базується на ідеї розширення аудиторних рамок за рахунок технічних засобів комунікацій. Така модель передбачає отримання учнем інформації від лектора у вигляді аудіовізуального запису лекційного матеріалу. Причому необхідні відео файли створюються автоматично під час проведення занять в групах, які навчаються очно. Вище зазначений підхід забезпечує ефект присутності учня на реальному занятті, а відповіді на питання, які виникають під час перегляду відео-лекцій, учень може отримати шляхом індивідуальних дистанційних консультацій. Описана модель поширена у США, Китаї, Росії та ін.

Для реалізації дистанційних підготовчих курсів відповідно до вибраної моделі потрібно провести підготовку за наступною схемою:

1. Викладач готує навчальні матеріали своєї дисципліни для самостійного опрацювання абітурієнтами (конспект лекцій з даної навчальної дисципліни, довідники, посібники для підготовки до вступу у ВНЗ). Матеріали мають бути адаптовані для розміщення в мережі Інтернет. Прикладом таких навчальних текстів можуть бути як електронні версії відомих підручників та посібників, так й власні розробки.

2. Учні, які виявили бажання навчатися за дистанційною формою, подають необхідні документи відповідно до правил прийому на навчання на підготовчих курсах та заяву, в якій зазначають бажання навчатися дистанційно. Обов'язкова умова для навчання це наявність навичок роботи з обчислювальною технікою та можливість доступу до мережі Інтернет.

3. Аудиторні заняття, що проводяться для груп денної форми, записуються у відео форматі. Для цього достатньо звичайної веб-камери. Після монтажу (видалення фрагментів, які не мають змістовного навантаження) відео файли розміщуються в мережі Інтернет.

4. Для кожного завершеного блоку даної дисципліни готуються контрольні завдання у вигляді тестів, які враховують специфіку ЗНО по даному предмету. Тести розміщуються в мережі Інтернет.

5. У визначені терміни учень розв'язує тестові завдання та відправляє викладачу на перевірку.

6. Учні висилається детальне розв'язання запропонованих завдань. Розв'язки тестових завдань можуть бути написані від руки, відскановані та надіслані електронним листом.

7. Після проходження всіх тематичних контролів, у визначений час для всього потоку груп, які навчаються за денною формою, учень прибуває у ВНЗ для очного проходження підсумкового контролю, результати якого, згідно чинних умов вступу до ВНЗ, додаються абітурієнту при поступленні у даний ВНЗ.

У порівнянні з традиційним навчанням планування та опрацювання інформації для дистанційних курсів є більш складним для викладача. Такий курс вимагає більшої гнучкості, ретельнішого планування, детальнішого опрацювання змісту матеріалу, що викладається.

Дистанційна форма навчання в ЛДУ БЖД проводиться з 2006 року. З цією метою створений та успішно функціонує Віртуальний університет [6], який побудований на основі системи Moodle. Moodle – це відкритий освітній ресурс дистанційної освіти, широко розповсюджений в світі. Для проходження навчання, з використанням цієї системи, учень заповнює відповідну реєстраційну форму, яка розміщена на сторінці входу в систему Віртуального університету ЛДУ БЖД, авторизується та отримує доступ для проходження підготовчих курсів дистанційно. Система Moodle дозволяє у рамках курсу розміщувати необхідні методичні матеріали, розробляти та реалізовувати он-лайн тестування, надає додаткові зручні механізми листування з групою учнів, забезпечує систему контролю.

Запропоновані методи та засоби дозволяють створити єдиний освітній простір, охопити велику аудиторію потенційних студентів, забезпечують належну якість проведення занять та надають рівні стартові можливості бажаючим з різних куточків України поступити в обраний ВНЗ. Разом з тим обрана модель мінімально ускладнює роботу викладача та вимагає порівняно невеликої кількості додаткового методичного та дидактичного забезпечення, яке, в свою чергу, можуть використовуватись для самостійної роботи учнів, які навчаються за традиційною формою.

Література:

1. **Таланчук П.** Дистанційна форма навчання як складова інтегрування України в світовий освітній простір : [Розглянуто соц. інформ. та технол. зрушення, які зумовили розвиток distance-learning; у розвин. країнах світу] / П. Таланчук, С. Рижкова // Освіта і упр. — 1999. — Т. 3, № 1. — С. 48—52.
2. **Кремень В.** Дистанційна освіта — перспективний шлях розв'язання сучасних проблем розвитку професійної освіти / В. Г. Кремень // Вісн. акад. дистанц. освіти. — 2003. — № 1. — С. 4—11.
3. **Снегурова В.И.** Методическая система дистанционного обучения математике учащихся общеобразовательных школ / диссертация ... доктора педагогических наук : 13.00.02 / Снегурова Виктория Игоревна – Санкт-Петербург, 2010. – 513 с
4. **Полат Е.С.** Дистанционное образование // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2000. – № 1. – С. 28.
5. **Хуторской А.В.** Современная дидактика: Учебник для вузов. — СПб: Питер, 2001.
6. **Козяр М. М.** Віртуальний університет: навч.-метод. посібник / М. М. Козяр, О. Б. Зачко, Т. Є. Рак. – Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2009. – 168 с.

УДК 377.169.3

*О. В. Придатко, А. Г. Ренкас, канд. техн. наук, доцент,
Т. Є. Рак, канд. техн. наук, доцент,*

М. І. Сичевський

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів
МНС України, м. Київ*

ІНТЕРАКТИВНІ ДІАЛОГОВІ СИСТЕМИ ТЕСТУВАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Одним з найбільш перспективних напрямів розвитку та вдосконалення системи освіти залишається широке використання сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій, які подають широкі можливості для розробки та впровадження нових методів навчання, вдосконалення способів подання та представлення інформації, оцінку засвоєння теоретичного матеріалу та практичних навичок тощо.

Одним з найважливіших елементів освітнього процесу є оцінювання рівня знань та практичних навичок. У сучасній системі контролю за якістю знань здебільшого переважають так звані «традиційні» форми прийому заліків та іспитів, відпрацьовані сотнями років в освітніх системах різних країн. Незважаючи на те, що за час свого функціонування традиційний контроль знань зазнав значних організаційних змін, його суть залишилася тією ж самою – оцінкою знань у кожному конкретному випадку здійснює людина-екзаменатор (або група екзаменаторів). Ця система добре відома і проаналізована в наукових працях багатьох дослідників [1]. Їй притаманні ряд недоліків: суб'єктивність оцінювання; обмеженість часу; великі фізіологічні та психологічні навантаження на випробовуваних; відсутність у студентів стимулу до систематичної самостійної роботи тощо. Тому педагогами постійно ведеться пошук нових методів та створення нових засобів проведення якісного, об'єктивного та оперативного оцінювання знань. Однією з найбільш впроваджуваних методик оцінювання знань є тестування.

Проблеми використання тестів в навчальному процесі досліджувались і досліджуються вченими в різних аспектах: обґрунтування ефективності тестових методик контролю (В. Аванесов, В. Безпалько, М. Олійник, А. Ягодзінський, Т. Ільїна, Г. Князева, С. Суворов, Н. Тализіна та інші); визначення теоретичних проблем контролю як одного з методів педагогічного стимулювання (І. Булах, Н. Буринська, Н. Наумов, Л. Одерій, М. Ржецький, В. Рисс, Н. Тализіна) та ін.